

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Synodus Sardicensis dejectos sedibus suis restituti postulavit à Constantino. quod ille imperavit. Synodica epistola Concilij Surdicensis nullam mentionem facit canonum apud Sardicam conditorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

I. X. Perturbatus est ordo canonum Sardicenfium. X. Canon tertius Epifcopo Romano tribuit jus discernendi revisionem, aut eam denegandi. Quartus verò prohibet ne quis ordinetur in loco dejecti, donec apud apofolicam fedem determinatum fuerit an revisio concedenda fit. Sed non precipit fupersedendum effe interim de pofitione.

XI. Sepsimus edicit ut fi revisio concedenda fit, Epifcopus Romanus det iudices ex vicina provincia, qui caufam retrahent cum primis iudicibus. Tum poffe illum mittere Legatum qui fynodo prafideat.

XII. Interpretes Graci non ceperunt fenfum horum canonum. Contendunt enim licere Epifcopo damnato rurfum appellare à iudicio Epifcoporum quos Pontifex Romanus delegaverit, quod falsum est. Reftum hoc loco vidit Hincmarus.

XIII. Leges civiles prohibent ne iudex appellationis caufam remittat in provincias, quod fraudi fuit Balsamoni; cum non intelligeret in Concilio Sardicenfis non agi de appellatione, fed tantum de revocatione. Explicantur ambages Balsamoni.

XIV. Explicatio canonum Sardicenfium propofita ab auctore, petita est ex Hincmaro in epiftola ad Ioannem octavum nomine Caroli Calvi fcripta.

XV. Canon Sardicenfis non vetat quin damnatus poffit etiam implorare auxilium Principis.

XVI. Indicatur difcrimen auctoritatis imperatorie & eius que tributa est Epifcopo Romano in Concilio Sardicenfis.

XVII. Referuntur ipfa verba canonum Sardicenfium.

I. CANONE itaque Nicæno firmata est, uti diximus, fuprema fynodo: rum provincialium auctoritas in ferendis iudiciis: quæ temperata fuit refcriptis Principum, qui revisiones caufarum fieri precipiebant. Hinc novæ regulæ data occasio, quam Sardicenfis Concilium condidit anno trecentefimo quadragesimo feptimo, qua transfufa est in Epifcopum Romanum potestas illa quæ Imperatoribus competeat concedendi revisiones hujuscemodi; eo tamen adhibito temperamento quod infra adnotabitur in explicatione canonum hujus Concilij, postquam ejus celebrandi caufas exposuero.

II. Ei occasionem fubministravit caufa sancti Athanasij Epifcopi Alexandrini. Quippe eum Epifcopi orientales, qui factionis erant Eusebij Nicomedienfis Epifcopi, vel quos artificis ille fuis incautos decipiebat, in fynodis Tyria & Antiochena damnaverant. Contra, Iulius Epifcopus Romanus in fynodo Romana, quæ ex Epifcopis Italiæ constabat, Athanasium recepit in communionem suam, in fuperhabita interceffione orientalium, qui Romam miserunt decretum damnationis adversus Athanasium decreta. Hæc ergo, ut dixi, occasio fuit celebrandi Concilij.

III. Nam Imperatores Constantius & Constans, cupientes extinguere schisma ea

occasione emergens, literis fuis Concilium convocarunt apud Sardicam; quæ Illyrici civitas erat, in Imperio occidentali fita, & in confinio Thraciæ, quæ ad Imperium Orientis pertinebat. Convocatum illud fuit ex magnis provinciis utriusque Imperij: sed numerus Epifcoporum coërcitus est ad octoginta ex unoquoque Imperio. Cum orientales Sardicam conveniffent, occidentales se conjungere noluerunt, neque cum eis corpus Concilij conftituere, probabili in fpeciem argumento. Declararunt enim ferre se non poffe ut Athanasium & Marcellum Ancyranum communionem fua publicè honestarent occidentales, quod de retrahenda eorum excommunicatione ageretur, deque eorum de pofitione à fuperioribus fynodis decreta; cujus iudicij executio retardari non poterat eo prætextu quod Concilium Romanum eufdem Epifcopos in fuam communionem fufceperiffent, cum ea ipfi auctoritas non compereret. Nos enim omnino illis communicare nolimus, nifi eos quos damnavimus projeciffent, & dignum honorem Concilio Orientis tribuerent, inquit illi in fua epiftola fynodica. Quoniam verò occidentales eis morem in hac parte gerere recufabant, arrepta est protinus ab orientalibus occasio divortij, quod probè intelligerent fieri non poffe quin calumniæ Athanasio impactæ detegerentur; idèoque noctu auferunt in Thraciæ urbem Philippopolim. Illic actiones Concilij fui continuarunt, fub nomine Concilij Sardicenfis, adversus occidentales, quemadmodum ifti Sardicæ, quod fynodus convocata fuerat, eam continuarunt adversus auctores factionis orientalium.

IV. Conftabat fynodus illa Sardicenfis ex octuaginta Epifcopis Occidentis, ac præterea ex aliquot Eusebianis, qui agnoscetes dolos & malam fidem fociorum fuorum, feceffione ab eis facta, legitimo conventui adhaferunt. Hæc ergo fynodus, quæ Sardicæ conftitit, Athanasium & Marcellum fedibus fuis reftitui juffit. Reftitutionem autem illam fcriptis quaquaverfum fynodicis epiftolis fignificavit Imperatoribus, Iulio Epifcopo Romano, Ecclefiæ Alexandrinæ, & univerfis Epifcopis Ecclefiæ catholicæ. Constantius, à fratre fuo Conftante & à Legatis veri Concilij Sardicenfis rogatus, refcripto juffit ut Athanasius aliique Epifcopi qui dejecti fuerant, fedibus fuis reftituerentur. Ac licèt Conftans factione Magnentij tyranni tum occifus fuiffet, Conftantius, tamen in inimicis Athanasij aperte faveret, Epifcopos tamen fedibus fuis reddi procuravit. Interim dum hæc agebantur,

Athanasius ex urbe Roma in Orientem, ubi Constantius morabatur, accedens, indeque Alexandriam profectus, synodicam de restitutione sua epistolam subscribi obtinuit à c c c x l v. Episcopis ex Oriente aut Occidente. Epistola porrò illa nihil aliud continet præter restitutionem Episcoporum & causas ob quas eam fieri synodus decreverit, tum depositionem nonnullorum Episcoporum factionis orientalium; nulla interim mentione facta canonum apud Sardicam conditorum.

V. Historiam Concilij Sardicensis heic per aversionem describendam esse existimavi; quoniam observatio illa, quæ verissima est, & colligitur ex variis locis Athanasij & Hilarij, valde conducit ad decidendam celebrem illam controversiam, quam illustrissimi Cardinales Baronius & Perrenius summa cura tractant, an videlicet Concilium Sardicense sit Oecumenicum. Hac verò quæstione semel definita, facilis esse videtur responsio an. x x i. canones in Sardicensi synodo editi ejusdem auctoritatis sint ac Nicæni. Cui quæstioni respondeo, convocacionem hujus Concilij ea mente factam esse ut Concilium Oecumenicum celebraretur, id est, compositum ex Legatis omnium Diececeson & magnarum provinciarum Imperij orientalis & occidentalis, intra quorum limites Ecclesia Christiana penè coerceretur. Sed quia divortium antè contigit quàm Concilium foret constitutum ex Episcopis utriusque Imperij, res in eo definitæ spectari non possunt nisi tanquam à Concilio occidentali decretae, quandoquidem decretae sunt absentibus Episcopis orientalibus. Sanè sanctus Hilarius Episcopus Pictaviensis, qui tum vivebat, itémque Epiphanius, Concilium illud Sardicense vocant Concilium Occidentalium. Nam quod ad c c c x l v. Episcopos attinet; referri numerus ille non potest ad eos tantum qui Concilio interfuerunt, sed etiam ad eos qui restitutioni Athanasij subscripserunt post celebrationem Concilij.

VI. Huic tamen Concilio debetur prima origo juris Summi Pontificis quoad judicia canonica Episcoporum. Quanquam si rem propius introspeciamus, neque canonum verba egrediamur, manifestum erit nihil illic statutum esse adversus supremam synodorum provincialium auctoritatem canone Nicæno firmatam. Fateor equidem hætenus univèrsis persuasum fuisse repertam esse in synodo Sardicensi legem de appellationibus adversus Episcoporum judicia, easque à Summo Pontifice judicandas esse ex

præscripto hujus Concilij. Verùm ut ab ea persuasione recedam facit quod à me observatum est, nempe jus tantum concedendi revisionem à synodo Sardicensi introductum esse in gratiam sedis apostolicæ & in quodam velut detrimentum auctoritatis imperatoris. Hæc interpretatio mea est: quam cum aliquot viris doctis aperuissem, eam illi suffragio suo comprobarunt. Discrimen quippe est inter appellationem & revisionem. Illa namque integram causæ cognitionem transfert ad judicem superiorem, qui quæstionem excutit & definit in suo tribunali. At revisio definitivum iudicium relinquit priori jurisdictioni, ea ratione, ut prioribus iudicibus novi etiam adjungantur; ut constat ex quadam constitutione Græca quam Cujacius restituit in suis Observationum libris. Sed huic persuasioni quam dixi occasionem dedit ipsa synodus Sardicensis, quæ vocibus *appellandi* & *provocandi* improprie utitur, quòd retractatio vicem subeat appellationis. Vnde factum ut sequens ætas existimaverit in his canonibus agi de vera appellatione, juxta propriam hujus vocis significationem.

VII. Attamen jus in ea synodo quæsitum Episcopo Romano diversum prorsus est à iudicio appellationis, cum nihil aliud ei concessum sit quàm ut decernere possit causæ retractacionem. Quippe synodus statuit ut si Episcopus damnatus Pontificem Romanum appellaverit, in potestate ejus sit appellationem respuendi, quo pacto sententia Episcoporum provincie confirmabitur, aut eam admittendi. Quo casu, debet Episcopus Romanus iudicium integrum remittere ad Episcopos provincie, & ad finitimos, ut illi causæ cognitionem suscipiant præsentè Legato Summi Pontificis, si is existimaverit mittendum esse. Præterea, appellationis ea vis est ut priore interim sententia supersedendum sit. quod aliter obtinet in revisione. Nam confugium illud ad apostolicam sedem non impedièbat quin interim sententia depositionis executioni mandaretur.

VIII. Hujus autem juris novam esse institutionem probant verba canonis. *Si placet vobis* (inquit Osius Cordubensis Episcopus, qui synodo præsidebat) *sancti Petri Apostoli memoriam honoremus*. Non ait confirmandam esse antiquam traditionem, quemadmodum fieri consuevit in negotiis quæ renovatione tantum aut explicatione juris antiqui indigent.

IX. Institutio porrò illa continetur in tribus canonibus apud Dionysium Exiguum & apud Cresconium in Breviario Canonum,

Vide supra in Ad-
dit. ad cap. 16.
lib. 2.

Epist. suprà lib. 1.
cap. 15. f. 54

Hilar. in lib. ad-
versus Constantium.
Epiphanius
lib. 71.